צילום פרטי, אלבום פרטי

חדרה לאקסודוס אחרי 71 שנה

שמואל פרויד (92) מהוד השרון עלה/גורש באוניה "אקסודוס" ב-1947 כמעפיל בלתי לגאלי. בשבוע שעבר השתתף בשיחזור הגעת האוניה אקסודוס לחופי תל אביב

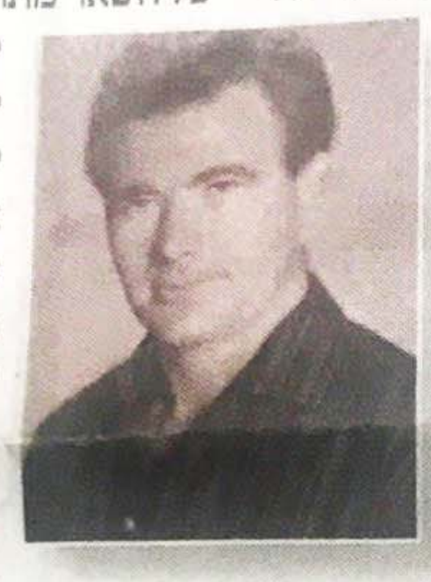

חוף גורדון בת"א נערך השבוע אירוע מכונן - ציון מלאת 71 שנים להעפלה הבלתי לגאלית לארץ ישראל. כ 100,000 מעפילים הגיעו לחופי הארץ בשנות ה-40 כנגד תוקפנותם של הבריטים ששלטו אז בפלסטינה, ומנעו בכל כוח עליית יהודים.

בין המיצגים באירוע בלטה האוניה "אקסודוס", היא "יציאת אירופה", שסיפורה הוא מן המפורסמים, ושהונצח כידוע בסרט "אקסודוס" בכיכובו של פול ניומן.

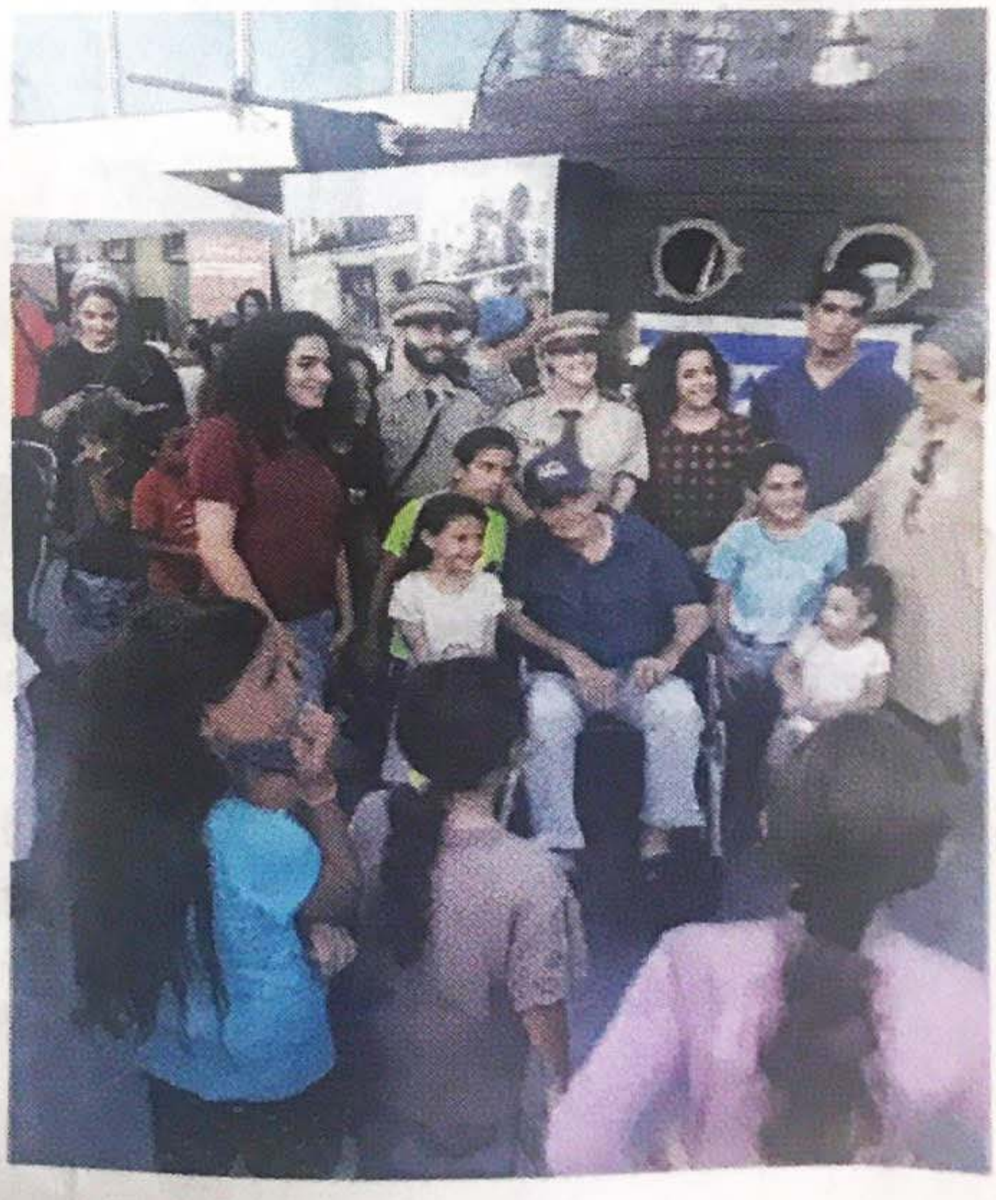
בין באי הטקס בחוף גורדון היה גם נציג אותנטי (אולי היחיד), שהיה אז בין מעפילי האוניה ההיא, כיום תושב הוד השרון, שמואל פרויד, בן ה - 92. בראיון מיוחד ל"ירוק" מגולל שמואל את סיפורו ההיסטורי:

"נולדתי ב 1926 בבודפסט הונגריה להורי אמליה ומשה, החקלאי, יינן במקצועו. למדתי בחיידר דתי עם כל הסימפטומים של הרב המכה עם הסרגל על אצבעות הילדים. בהיותי בן 18, 19.3.44 פלשו הגרמנים וכבשו את הונגריה, על מיליון יהודיה. בבודפסט היו 200,000 יהודים. מיד גוייסתי לצבא ההונגרי ובקבוצה של 400 יהודים נשלחתי למחנה עבודה גרמני על גבול סלובקיה. עבודת פרך בכריית תעלות נ"ט ומסילות רכבת, ללא מזון ותנאים איומים. שקלתי 39 ק"ג. עם התקרבות הרוסים יצאנו לצעדת המוות לכיוון אוסטריה. מתוך 400 הגענו למחנה 150, כל השאר מתו בדרך. עם השחרור חזרתי לבודפסט והצטרפתי לתנועת גורדוניה. נדדתי לבדי עד פריז, לשהות אצל קרוב משפחה. בפריס שמעתי על אוניה שעוגנת בנמל סט ונסעתי לשם. על הרציף עמדו אלפי יהודים, בקבוצות, משפחות, ילדים, קשישים, בודדים (כמוני), מכל הגילים. עם רב, רבים מהם ניצולי מחנות המוות של הגרמנים, שורדי אושוויץ ואחרים. 4,500 עלו לאוניה ובלב כולם חלום אחד - ארץ ישראל".

משמאל: שמואל בצעירותו.

למטה: שמואל מספר את סיפור אקסודוס שלו.

והאוניה אקסודוס, שמואל, ספר את הסיפור שלך?

"זו הייתה אוניה מנהר המיסיסיפי, אונית משא, על פחם עם גלגל ענקי כזה. במחסנים בבטן האוניה סדרו מיטות קומתיים וכך גם בחדר המכונות. ישנו גם על הסיפון ובכל מקום. מפקד האוניה, אייק, ניהל את הכל ואת ההפלגה והשיט דרך גיברלטר, משך 7 ימים עד הגיענו לחיפה. היה הווי של צעירים, עם מופעי בידור, פעולות תרבות, היכרויות בין צעירים, מצב רוח טוב עם הרבה תקווה. אני אישית חיכיתי בקוצר רוח לפגישה עם אהובתי מוקוס, שחיכתה לי בארץ (אהבה שלא התגשמה לבסוף בנסיבות החיים).עם הגיענו לחיפה הקיפו אותנו 3 ספינות קרב אנגליות ואסרו את ירידתנו לחופי הארץ. חיילים אנגלים עלו לאוניה, ובמכות באלות ודחיפות העלו את כולם מבטן האוניה אל הסיפון. על הסיפון הם, האנגלים, חיבקו אותנו בכעין חיבה, לנוכח מצלמות ועיניהם של עשרות עיתונאים מכל העולם, שבאו לסקר את ההתרחשות שכבר זכתה לפרסום ברחבי תבל. הורדנו, כל ה-4,500 איש, לשלוש הספינות והפלגנו חזרה דרך ספרד עד המבורג בגרמניה. ברכבת גרמנית סגורה הועברנו למחנה עקורים, שוב על אדמת גרמניה המקוללת. שהינו שם כמה חודשים עד שלבסוף קיבלתי פספורט אנגלי ובאוניה פרטית עליתי לישראל.

עם הגיעי קיבלתי כמה לירות ועם המזוודה הגעתי לקיבוץ עין גב, ומיד גויסתי לגולני לגד' 12, למחלקת מרגמות 52 מ"מ. לחמתי בקרבות צפת ובצפון בקרבות קשים, גם עם כידונים, כשחברים נהרגים לידי.

משם הגעתי לרמת עמידר, בניתי צריף, עבדתי בתפסנות וסחיבת בלוקים על הגב ואח"כ מנהל משמרת במכס בנתב"ג 41 שנה. אמי שניצלה בשואה הצטרפה אלי לצריף. אבי נספה בשואה".

שמואל נשא את לילי לאשה, אחות מוסמכת, מנהלת מחלקה, גמלאית אחרי 40 שנה. כיום מורה ליוגה ומתנדבת קהילתית. לזוג פרויד 3 ילדים ו-10 נכדים. שמואל בעל עיטור כבוד ממשא"ז, מבלה בהעשרת השכלה ובחברות ב"קפה אירופה".

ומה דעתך, שמואל על הסרט המפורסם "אקסודוס"?

"זה טוב שיצא סרט כזה אבל המציאות שונה מאד מהתסריט. העובדות היו אחרות לגמרי. כאמור חשוב שהאירוע הונצח חרף אי הדיוקים העובדתיים". ■